

UNA MIRADA EN EL PAISATGE

Miquel Pairoli > TEXT // Xavier Albertí > FOTOGRAFIA

El Raval de Dalt de Vall-llobrega

A les Gavarres, que són un bosc mediterrani i, per tant, amb més tendència a l'eixutor que a la humitat, les rieres hi fan d'oasi. Tot voltant de les rieres, la vegetació canvia. No solament el sotabosc és més frondós i herbaci, amb falgues i canyars, sinó que també hi trobeu verns, pollancre, acàcies, castanyers, aquells arbres que volen aigua per viure i per créixer. Per sort, com que les Gavarres són terra de turons i fondals, de rostos i valls recloses, de rieres n'hi ha força. Les rieres contribueixen a equilibrar la vegetació i el clima. Són les artèries que nodreixen el cos del massís, que aporten humitat i frescor a l'aspre bosc de pinedes, alzinars i suredes.

Això, que és present tant al vessant de llevant com al de ponent, s'aprecia a diversos indrets. Un d'ells és a la riera de Vall-llobrega. Des de la carretera que va de Palamós a Palafrugell, us podeu endinsar en direcció al Raval

de Dalt de Vall-llobrega. Al cap de poc tros, deixeu la plana i les urbanitzacions i us adoneu que aneu entrant en un paisatge i un clima diferents dels que travessàveu tot just fa un moment. El camí, estret, avança per una fondalada, a estones a prop de la riera, passant a tocar d'algunes cases de pagès i d'algunes feixes conreades, irregulars, en pendent, camps guanyats amb esforç a l'orografia, a frec del bosc.

En algun d'aquests camps, d'una terra calcària i pedregosa, amb llècol, còdols i cantells de pedra foguera, hi ha plantada vinya. Als últims anys, el vi que donen aquestes vinyes ha fet parlar força. No solament perquè és valent i de grau i facilita l'alegria i la loquacitat sinó també perquè alguna d'aquestes finques –no totes– ha passat a formar part del projecte d'etnologia vinícola que s'ha desenvolupat en alguns masos de Calonge i de Vall-llobrega. D'altres, com el ce-

MIQUEL PAIROLÍ [Quart, 1955. Escriptor i articulista d'El Punt]

XAVIER ALBERTÍ [Cassà de la Selva, 1961. Empresari xarcuter i aficionat a la fotografia]

ller de can Sais, masia del Raval de Dalt, van desenvolupant, a poc a poc i amb bona lletra, un projecte enològic més ortodox i canònic i han aconseguit ja bons reconeixements com el Bacchus de Plata 2002 amb què va ser premiat el Sais Negre Selecció de l'any 2000.

En aquesta fondalada, no és estrany trobar, en les terres més humides i que permeten ser regades, uns horts bells i frondosos. De seguida es veu que en aquests topants del Raval de Dalt hi ha racons propicis, amb la terra una mica més grassa, per a fer-hi un bon hort. La marina i el seu aire temperat i fèrtil és relativament a prop i aquests indrets, a més, són frescals. En segons quines estacions de l'any, a la nit, la temperatura és quatre o cinc graus més baixa que vora mar, tot i la poca distància que hi ha. Durant el dia, la proximitat del bosc i dels pendents fa que la insolació no sigui inclement del matí fins a la posta, que l'alternança de sol i d'ombra sigui més equilibrada. Per tot això, si la mà humana és una mica amatent i si el temps hi ajuda, que tot cal, aquests horts poden fer goig a la vista i donar gust a taula.

De retorn a la plana, i quan aneu deixant les Gavarres i el Raval de Dalt a l'esquena, hi ha un element del paisatge que us atreu per sobre dels altres: les oliveres. En aquestes terres del Baix Empordà fa la sensació que les oliveres no tenen aquell aire de resistents tossuts i aferrissats que tenen a l'altre Empordà, el de més al

nord. Els oliverars, a prop del cap de Creus o, fins i tot, cap a la banda de l'Escala són com una mena d'afirmació vegetal dramàtica, desprenen una voluntat de viure que reïx contra tot, contra la terra àrida, contra la tramuntana, contra el sol covat. Aquí, les oliveres no presenten aquesta èpica, s'integren d'una manera més discreta al paisatge, són un element més d'una vegetació

variada, per bé que sempre remarcable i amb personalitat. Hi ha alguns oliverars arrengrerats, més o menys treballats, en què es percep la mà i la voluntat humanes. D'altres oliveres creixen pels marges i els delimiten. Els troncs centenaris i les branques nascudes després de la gran devastació que va suposar per aquests arbres els freds de 1956 aguanten la terra i la preserven de l'erosió. Troncs centenaris, perquè en aquest indret hi ha un d'aquests arbres singulars que són una fita en el patrimoni forestal de Catalunya, l'Olivera Mil·lenària de Vall-llobrega. És una olivera que tendeix a l'esveltesa que, a banda les dimensions de la soca, no té aquella inclinació a créixer més en ampla-

da que en alçada, pròpia de l'espècie, sinó que s'eleva com si volgués imitar, per exemple, l'alzina. Aquest paisatge en què les Gavarres moren cap a la plana és fi i agradable. Potser massa i tot perquè la cobejança humana no ha pogut estar d'apropiar-se'n. El ciment i l'asfalt hi progressen sense parar. Prosperitat econòmica, en diuen ☛

«De seguida es veu que en aquests topants del Raval de Dalt hi ha racons propicis, amb la terra una mica més grassa, per a fer-hi un bon hort. La marina i el seu aire temperat i fèrtil és relativament a prop i aquests indrets, a més, són frescals»





